

Jak vyobrazili své vítězství u Omdurmánu?

Vzdělávací cíl: Žáci se seznámí s typickým způsobem seberepresentace koloniální expanze.

Klíčová slova: kolonialismus, dobové perspektivy, hledáme klíčové detaily

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ OBRAZU (2 min.)

Prohlížení obrazu s pomocí lupy a četba popisky.

Žáci si prohlédnou výjev bitvy a učitel ji zařadí do historie britské koloniální expanze v Africe: bitvou vyvrcholila snaha Velké Británie dobýt zbývající území, které by spojilo její koloniální državy v jižní a východní Africe s Egyptem. Tato snaha nebyla nejdříve úspěšná, neboť v roce 1885 smetlo zárodky britské kolonie povstání, v jehož důsledku zahynul prominentní generál Gordon. Britové museli oblast dočasně opustit a navrátili se právě v roce 1898. Bitvy se účastnilo mírně přes 8 tisíc britských vojáků a dalších téměř 18 tisíc vojáků z řad Egyptanů a Súdánců. Společně odrazili útoky asi 50 tisíc bojovníků z řad domorodých kmenů, které nazývali derviši. Ztráty na straně britského expedičního sboru činily téměř 50 padlých, na straně kmenů ovšem zahynulo asi 12 tisíc mužů.

2 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ (3 min.)

Přiřazování pojmů z nabídky na odpovídající místa v kompozici obrazu pomocí přetahování.

Žáci si ujasňují, jak odlišné bylo vedení boje na obou stranách, především že Britové disponovali vycvičeným vojskem a palebnou silou znásobenou využitím kulometů a děl.

3 INTERPRETACE OBRAZU (5 min.)

Četba překladu vybraných informací z obrazu. Odpovídání na otázky do textových polí: ? Jak je na obraze znázorněno britské vojsko v porovnání s nepřítelem? ? Co by vám pomohlo dozvědět se více o přístupu britských kolonizátorů k domorodcům?

Za přiměřenou odpověď na první otázku lze považovat takovou, v níž žák svými slovy rozvede pojmy z analýzy obrazu (krok 2) a zohlední dobové charakteristiky ze spodní lišty obrazu, resp. přesvědčivě vyjádří závěr, že Britové se stylizovali do role civilizované velmoci, proti níž bojují primitivním způsobem domorodci.

Vhodnou odpovědí na druhou otázku může být odkaz na písemné prameny o vojenských taženích a správě kolonizovaných území (pokud je Britové vedli a zachovali se), např. rozkazy a pokyny, jak přistupovat k domorodcům. Věrohodnými prameny by mohly být i deníky či dopisy kolonizátorů. Výpověď mohli zaznamenat domorodci samotní.

Další možnosti zapojení do výuky:

- a) Cvičení může vzbuzovat v žácích otázku: Jak naopak domorodé kmeny vnímaly svoji prohru? Promítla se britská koloniální expanze do místní kultury?
- b) Učitel může otevřít téma zobrazování vítězství, které jde napříč dějinami a může odhalovat mnohé o povaze vítězů a jejich vidění světa. V tomto ohledu lze též využít historylabová cvičení [Proč fotili vlajku znovu](#) (dobyť ostrova Iwo Jima americkými vojáky roku 1945) a [Vztyčování vlajky](#) (dobyť Berlína sovětskými vojáky roku 1945).